

Behoeftepeiling LAB

Een behoeftepeiling voor de Landelijke Academie Buurtsportcoaches

Eva Heijnen en Marleen Kools

Door de bundeling van gezondheids- en preventieprogramma's en meer focus op integraal werken zijn mogelijk nieuwe ondersteuningsbehoeften ontstaan bij buurtsportcoaches, werkgevers van buurtsportcoaches en gemeenten. In deze factsheet bespreken we de resultaten van een behoeftepeiling voor de Landelijke Academie Buurtsportcoaches (LAB).

Deze informatie hebben we verzameld via vragenlijsten onder 190 buurtsportcoaches, 44 gemeenteambtenaren en 16 werkgevers van buurtsportcoaches (zie pagina 12 voor de verantwoording).

Achtergrond

Sinds 2023 zijn gezondheids- en preventieprogramma's gebundeld in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA). Samen met Sportakkoord II en de vernieuwde BRC zijn deze opgenomen in de Brede SPUK. Deze bundeling van programma's moet het voor gemeenten mogelijk maken om meer in samenhang in te zetten op sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis.

Neem voor meer informatie contact op met [Eva Heijnen](#).

64% van de buurtsportcoaches draagt met hun werkzaamheden bij aan Sportakkoord II

45% van de buurtsportcoaches draagt met hun werkzaamheden bij aan GALA

81% van de buurtsportcoaches heeft behoefte aan een (online) plek waar alle kennis en scholing over inclusief sporten en bewegen te vinden is

49% van de buurtsportcoaches heeft in de afgelopen twee jaar geen gebruik gemaakt van bijscholingsmogelijkheden

Inzet op Sportakkoord II en GALA

Over Sportakkoord II en GALA

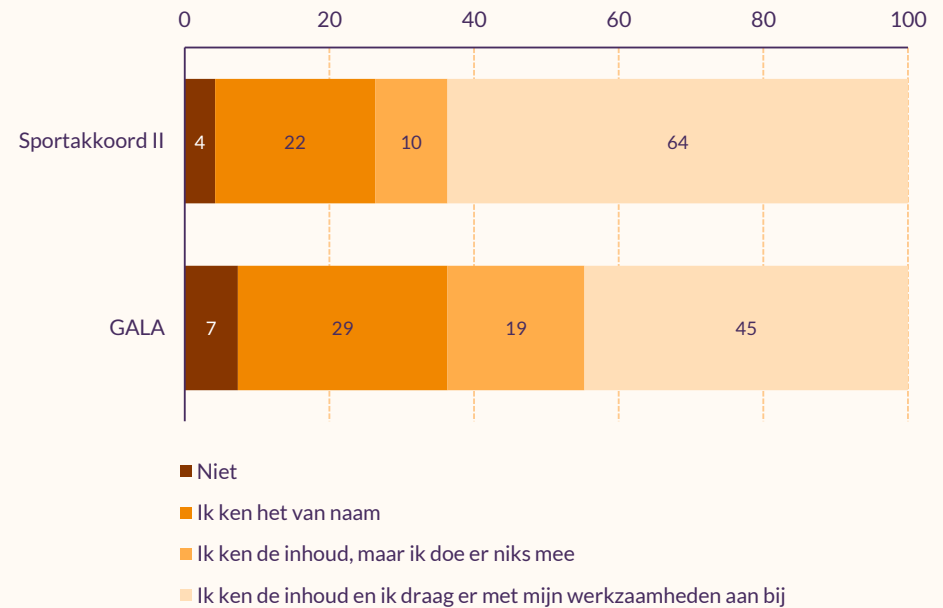
In het Sportakkoord II staan landelijke ambities voor het versterken van het Nederlandse sportlandschap. Het GALA kent een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en de sociale basis.

Bekendheid met en bijdragen aan Sportakkoord II en GALA

64 procent van de buurtsportcoaches is bekend met Sportakkoord II en draagt met hun werkzaamheden bij aan dit akkoord. Voor GALA geldt dit voor 45 procent van de buurtsportcoaches.

Zowel gemeenteambtenaren als werkgevers geven (veel) vaker dan buurtsportcoaches zelf aan dat buurtsportcoaches de inhoud van het Sportakkoord II en het GALA kennen en daar met hun werkzaamheden aan bijdragen (niet in figuur).

Figuur 1
Bekendheid met en bijdragen aan Sportakkoord II en GALA
(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches)

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

Sportakkoord II: inclusie en diversiteit

Behoefte aan kennis over specifieke doelgroepen

45 procent van de buurtsportcoaches heeft behoefte aan kennis, scholing en/of intervisie over de doelgroep 'personen met gedragsproblematiek', zoals autisme, ADHD, ADD of psychische problematiek. 41 procent wil meer weten over mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname (figuur 2).

De antwoorden van de gemeenten over de bijscholingsbehoefte van buurtsportcoaches over verschillende doelgroepen komen grotendeels overeen met die van de buurtsportcoaches zelf. Werkgevers geven vaker aan dat er kennis, scholing en/of intervisie nodig is over personen met een laag inkomen/lage sociaaleconomische positie.

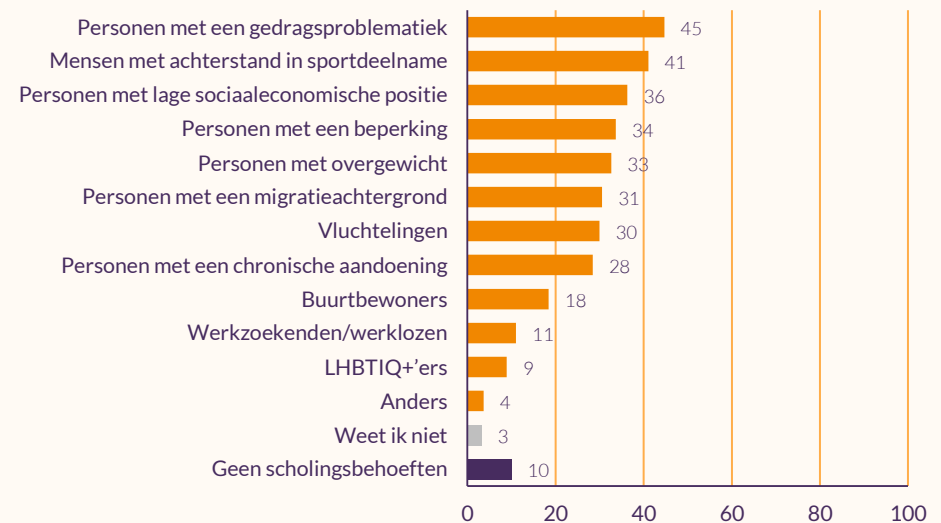
(Online) plek voor kennisuitwisseling

81 procent van de buurtsportcoaches heeft behoefte aan een (online) plek waar alle kennis en scholing over inclusief sporten en bewegen te vinden is (niet in figuur). 15 procent heeft die behoefte niet en 4 procent weet de kennis en scholing over inclusief sporten en bewegen al (online) te vinden.

Figuur 2

Aandeel buurtsportcoaches dat behoefte heeft aan kennis, scholing en/of intervisie over specifieke doelgroepen

(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

GALA: inzet en behoefte aan bijscholing

Onderdelen GALA waarop buurtsportcoaches inzetten

Het GALA kent verschillende programma's, regelingen en thema's waar buurtsportcoaches met hun inzet aan kunnen bijdragen. 43 procent van de buurtsportcoaches is bezig met de ketenaanpak 'Valpreventie', 42 procent met het programma 'lokaal preventieakkoord' en 37 procent met de gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) (figuur 3, volgende pagina).

Volgens gemeenten houden buurtsportcoaches zich het meest bezig met de ketenaanpak 'Valpreventie', gevolgd door de GLI (niet in figuur). Ook werkgevers noemen de ketenaanpak 'Valpreventie' het meest, gevolgd door de GLI en de gezonde leefomgeving.

Uitlopende behoeften aan bijscholing

Ruim een kwart van de buurtsportcoaches (27%) heeft behoefte aan kennis, scholing en/of intervisie over het programma 'gezonde leefomgeving' en de aanpak 'Mentale gezondheid: van ons allemaal' (figuur 4, volgende pagina).

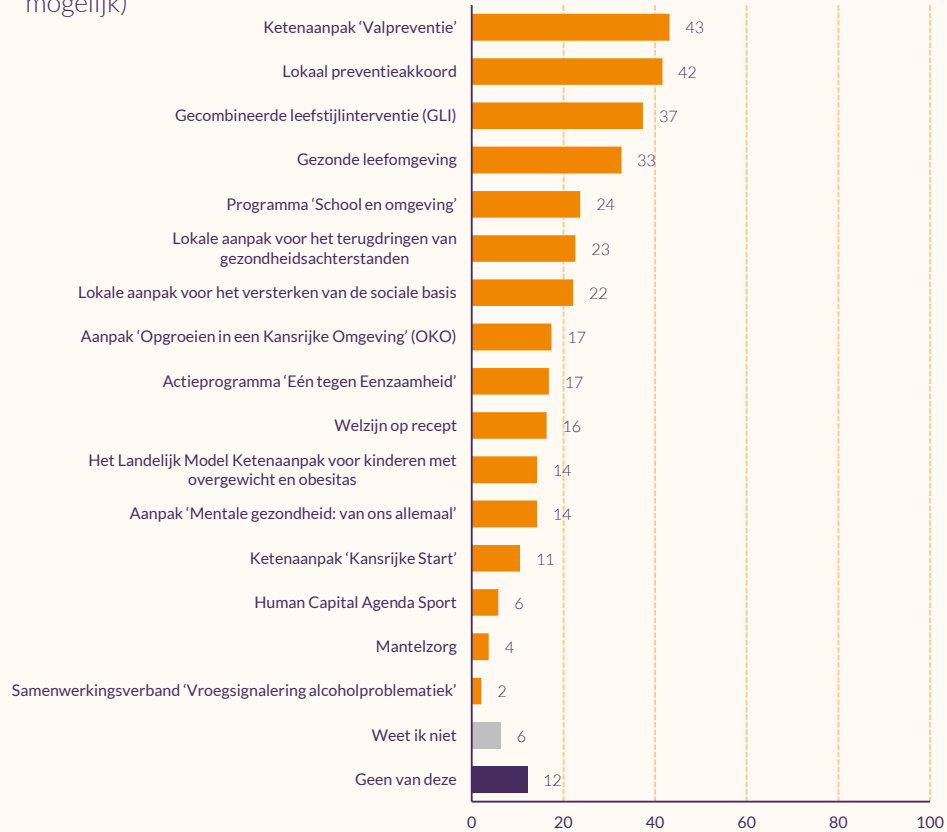
Bij negen andere programma's, regelingen en thema's geeft ongeveer één op de vijf buurtsportcoaches aan behoefte te hebben aan kennis, scholing en/of intervisie.

Buurtsportcoaches in de regio Noordwest geven vaker dan in de andere regio's aan dat ze behoefte hebben aan kennis, scholing en/of intervisie over het programma 'gezonde leefomgeving' (niet in figuur). Buurtsportcoaches met het functieprofiel 'combinatiefunctionaris' geven vaker dan andere functieprofielen aan dat zij behoefte hebben aan kennis, scholing en/of intervisie over het programma 'School en omgeving'.

Volgens gemeenten moeten buurtsportcoaches met name worden geschoold over de ketenaanpak 'Valpreventie', de aanpak 'Mentale gezondheid: van ons allemaal' en het 'Landelijk Model Ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas'. Werkgevers van buurtsportcoaches zien op alle programma's, regelingen en thema's binnen het GALA een scholingsbehoefte, maar het minst bij 'mantelzorg' en de ketenaanpak 'Kansrijke Start'.

Figuur 3
Inzet buurtsportcoaches op programma's, regelingen en/of thema's binnen het GALA

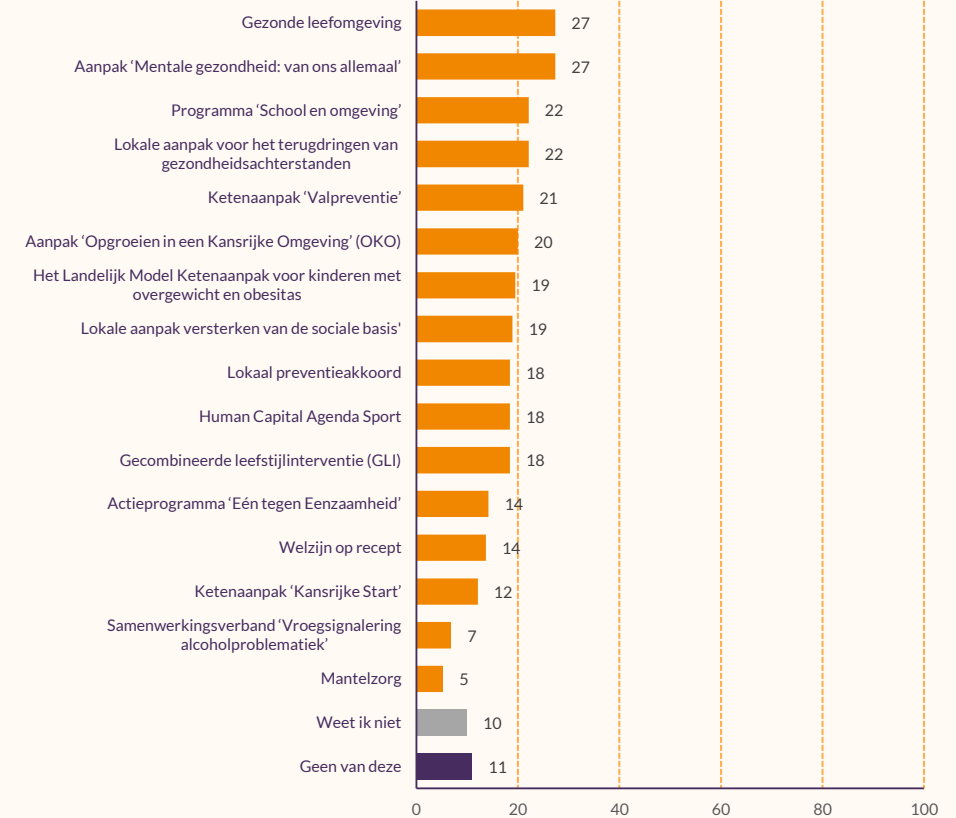
(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

Figuur 4
Aandeel buurtsportcoaches dat behoefte heeft aan kennis, scholing en/of intervisie over programma's, regelingen en thema's binnen het GALA

(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches, meerdere antwoorden mogelijk)

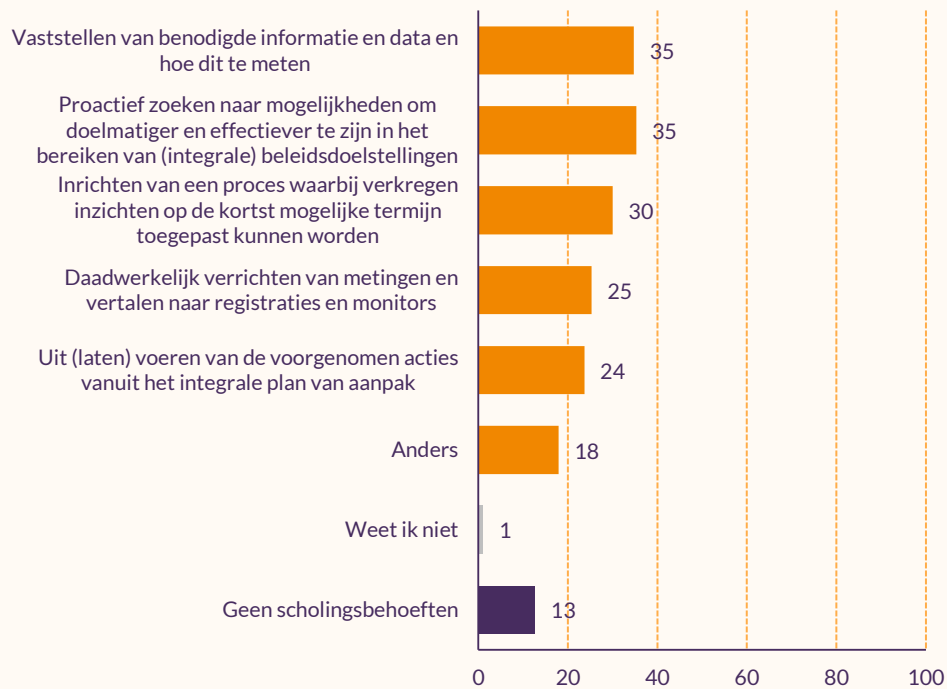

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

Uitvoering Sportakkoord II en GALA

Figuur 5
Aandeel buurtsportcoaches dat behoefte heeft aan kennis, scholing en/of
intervisie bij uitvoering onderdelen GALA en Sportakkoord II

(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

Voor de uitvoering van Sportakkoord II en GALA heeft 35 procent van de buurtsportcoaches behoefte aan kennis, scholing en/of intervisie over hoe ze de benodigde informatie en data vaststellen en hoe ze dit meten. Daarnaast wil 35 procent proactief zoeken naar mogelijkheden om doelmatiger en effectiever te zijn in het bereiken van (integrale) beleidsdoelstellingen (figuur 5).

Volgens gemeenten moeten buurtsportcoaches met name worden geschoold over het uit (laten) voeren van de voorgenomen acties vanuit het integrale plan van aanpak. In iets mindere mate moeten buurtsportcoaches volgens gemeenten én volgens werkgevers worden geschoold over het vaststellen van data, monitoring en doelmatiger en effectiever zijn in het bereiken van (integrale) doelstellingen.

Thema's, vaardigheden, proces en visievorming (1)

Scholingsbehoeften over thema's

Bijna één derde van de buurtsportcoaches (29%) geeft aan meer kennis te willen over het thema 'inclusief sporten en bewegen' (figuur 6). Dit is in lijn met de eerder genoemde bevinding dat buurtsportcoaches meer kennis willen over de omgang met specifieke doelgroepen (inclusie en diversiteit).

Scholingsbehoeften over vaardigheden

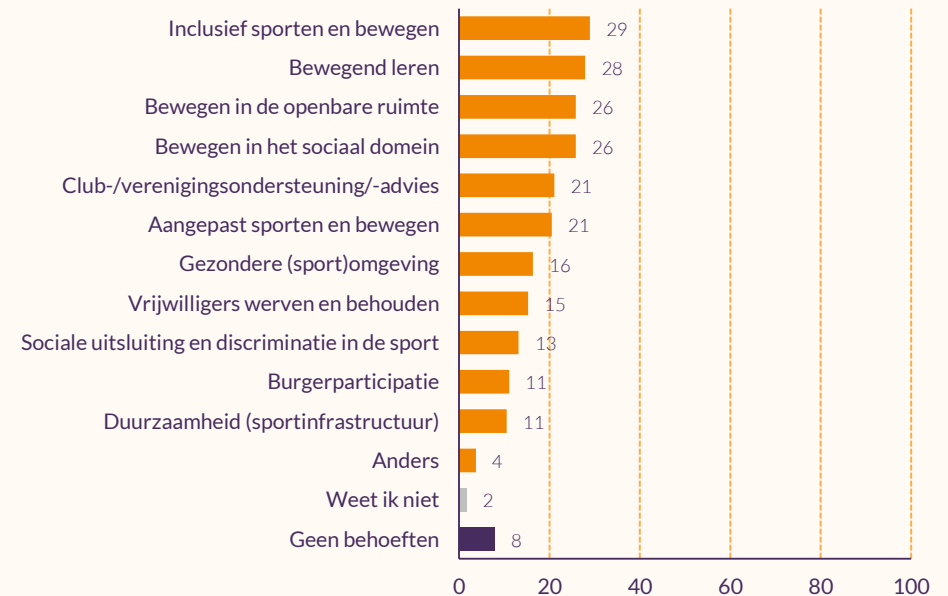
Ongeveer één derde van de buurtsportcoaches (32%) heeft behoefte aan bijscholing over verbinden (figuur 7, volgende pagina). Dat sluit aan bij de kerntaak van de buurtsportcoaches.

In 2022 gaf 32 procent van de buurtsportcoaches aan dat zij behoefte hadden aan bijscholing over communiceren (niet in figuur). Nu noemt 22 procent deze vaardigheid.

Figuur 6

Aandeel buurtsportcoaches dat behoefte heeft aan kennis over onderwerpen/thema's

(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches, maximaal drie antwoorden)

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

Figuur 7
Aandeel buurtsportcoaches dat behoefte heeft aan bijscholing over vaardigheden

(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches, maximaal drie antwoorden)

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

Figuur 8
Aandeel buurtsportcoaches dat behoefte heeft aan bijscholing over procesmatige zaken

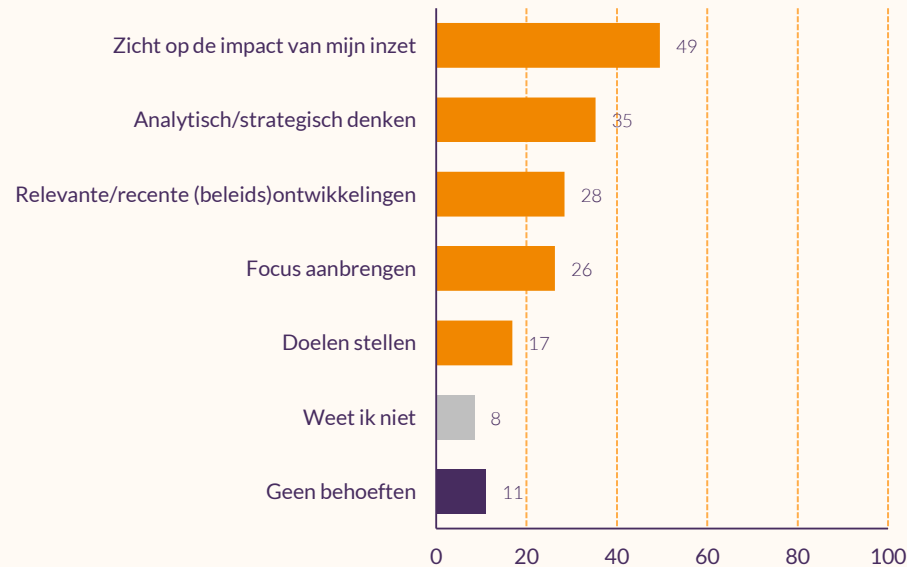
(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches, maximaal drie antwoorden)

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

Thema's, vaardigheden, proces en visievorming (2)

Figuur 9
Aandeel buurtsportcoaches dat behoefte heeft aan bijscholing over onderwerpen om visie beter uit te dragen
(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches, maximaal drie antwoorden)

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

Scholingsbehoeften over procesmatige zaken

Volgens 43 procent van de buurtsportcoaches is bijscholing gewenst over de borging van sport- en beweegprojecten (figuur 8, vorige pagina). Daarnaast heeft ruim één derde (35%) behoefte aan bijscholing over het sportbeleid, zoals het vertalen van het beleid naar een werkplan of het schrijven van een subsidieaanvraag bij de gemeente. In 2022 hadden ruim vier op de tien buurtsportcoaches (43%) behoefte aan bijscholing over sportbeleid (niet in figuur).

Scholingsbehoeften over visievorming

Bijna de helft van de buurtsportcoaches (49%) geeft aan bijscholing te willen over zicht houden op de impact van hun werkzaamheden (figuur 9). In 2022 gaf 41 procent van de buurtsportcoaches dit aan. Monitoring en evaluatie van werkzaamheden zijn daarbij belangrijke onderdelen.

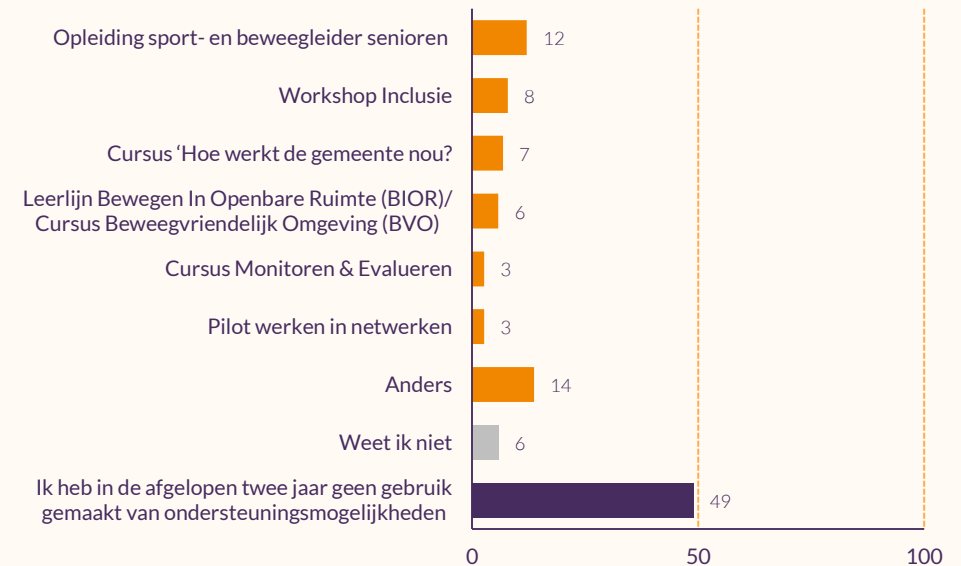
Gebruik van het huidige aanbod

Ongeveer de helft van de buurtsportcoaches (49%) heeft in de afgelopen twee jaar geen gebruik gemaakt van bijscholingsmogelijkheden (figuur 9). In 2022 gaf 76 procent van de buurtsportcoaches aan een cursus te hebben gevolgd. Toen hebben we alleen de vraag gesteld of ze een cursus hadden gevolgd, niet welke.

12 procent van de buurtsportcoaches heeft in de afgelopen twee jaar gebruik gemaakt van de opleiding Sport- en beweegleider senioren (figuur 9). Andere bijscholingsmogelijkheden die ze noemen zijn: Motorisch Remedial Teaching (MRT), Athletic Skills Model (ASM), clubkadercoaching en inclusieve doelgroepen (niet in figuur).

Figuur 9
Gebruik van bijscholingsmogelijkheden door buurtsportcoaches in de afgelopen twee jaar

(in procenten, n=190, volgens buurtsportcoaches)

Bron: Mulier Instituut i.s.m. LAB, online vragenlijst onder buurtsportcoaches, 2023.

Conclusies

Vertaling van beleid naar acties

35 procent van de buurtsportcoaches behoefte aan kennis en scholing over het vaststellen en meten van informatie en data en over zoeken naar manieren om beleidsdoelen effectiever te bereiken. 49 procent wil bijscholing over het monitoren van de impact van hun werk, 43 procent over de borging van projecten, en 35 procent over het vertalen van sportbeleid naar werkplannen.

Scholing over inclusief sporten en bewegen

64 procent van de buurtsportcoaches is bekend met Sportakkoord II en draagt bij aan dit akkoord. Voor GALA is dit 45 procent. Het grootste kennisbehoeftegebied is 'inclusief sporten en bewegen' (29%). 81 procent van de buurtsportcoaches wil een (online) omgeving voor alle kennis en scholing hierover.

45 procent van de buurtsportcoaches wil scholing over werken met personen met gedragsproblemen (zoals autisme, ADHD, ADD en psychische problemen). 41 procent wil scholing over mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname. Het aanbod van LAB richt zich al jaren op senioren, maar

biedt beperkt materiaal over andere specifieke doelgroepen.

Uiteenlopende behoeften scholing GALA

Buurtsportcoaches richten zich binnen GALA vooral op valpreventie, het lokaal preventieakkoord en de gecombineerde leefstijlinterventie (GLI). De behoefte aan kennis en scholing verschilt per programma.

27 procent van de buurtsportcoaches wil meer weten over 'gezonde leefomgeving' en 'Mentale gezondheid: van ons allemaal'. Voor negen andere programma's en thema's geldt dit voor één op de vijf coaches. Er is geen duidelijk dominante behoefte; voor bijna elk programma is er enige mate van scholingsbehoefte.

Gebruik van het huidige aanbod

Ongeveer 49 procent van de buurtsportcoaches heeft in de afgelopen twee jaar geen bijscholing gevolgd. Het onderzoek verduidelijkt niet waarom dit zo is. Mogelijk zijn buurtsportcoaches niet goed op de hoogte van het aanbod, of sluit het aanbod niet aan bij hun behoeften.

Aanbevelingen en verantwoording

Voer verdiepend onderzoek uit met bijvoorbeeld focusgroepen

De afgelopen drie jaar hebben we vragenlijsten afgenomen. De resultaten zijn licht gewijzigd sinds 2021 door de ontwikkeling met GALA en Sportakkoord II, maar bieden geen diepgaande inzichten. Een kwalitatieve verdieping, bijvoorbeeld via focusgroepen, is raadzaam om de bijscholingsbehoeften van buurtsportcoaches beter te begrijpen.

Elke focusgroep zou zich op één functieprofiel moeten richten voor voldoende diepgang, omdat dit onderzoek voornamelijk reacties van buurtsportcoaches bevatte en weinig mogelijkheden bood om resultaten naar [functieprofiel](#) te specificeren.

Bespreek resultaten met coaches, gemeenten en werkgevers

Het aandeel werkgevers en gemeenteambtenaren in de behoeftepeilingen was laag, waardoor verschillen tussen buurtsportcoaches, werkgevers en gemeenten moeilijk te duiden zijn. Het is belangrijk om de resultaten (landelijk en regionaal) te bespreken met deze drie groepen. Dit bevordert wederzijds begrip van individuele en gezamenlijke uitdagingen en helpt bij het stellen van prioriteiten voor benodigde ondersteuning.

Verantwoording

In totaal hebben 190 buurtsportcoaches, 44 gemeenteambtenaren en 16 werkgevers de vragenlijst ingevuld. Vanwege de lage respons onder gemeenteambtenaren en werkgevers leggen we in deze rapportage voornamelijk de focus op de resultaten van buurtsportcoaches.

Buurtsportcoaches: Bijna de helft (44%) van de respondenten is minder dan drie jaar werkzaam als buurtsportcoach. De meesten (77%) hebben hbo of wo als hoogst voltooide opleiding. De meeste respondenten zijn afkomstig uit de regio Noordwest (Noord-Holland, Utrecht), de minste uit de regio Zuidwest (Zuid-Holland).

Gemeenteambtenaren: Twee derde werkt als beleidsmedewerker sport (en recreatie). De meesten (59%) zijn afkomstig uit regio Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg).

Werkgevers: Zeven respondenten (van de zestien) komen uit de regio Noordwest, vijf uit de regio Zuid. Vijf respondenten zijn (afdelings)manager en drie zijn directeur/eigenaar.

Contact

Eva Heijnen

e.heijnen@mulierinstituut.nl

Marleens Kool

m.kools@mulierinstituut.nl